

Trgovinska razmjena Crne Gore za period januar 2010. godine¹

Izvor podatka

Izvor podatka za obradu spoljnotgovinskih podatka su carinske deklaracije koje Uprava carina Crne Gore mjesečno dostavlja MONSTAT-u do 5-og u mjesecu.

Objavljivanje podatka za predhodni mjesec od 2009 god. je 25-i u mjesecu.

Godišnji podaci objavljuju se dva puta, prvi put kao preliminarni (25 Januara), drugi put se objavljuju kao konačni (31 Marta)

Metodologije koje se koriste u obradi podatka spoljne trgovine:

- INTERNATIONAL MERCHANDISE TRADE STATISTICS: Concept and definitions, UN
- Statistics on the trading of goods – User guide

Uskladjuje se sa regulativama iz COMMUNITY LEGISLATION applicable to the STATISTICS RELATING TO THE TRADE OF GOODS, vezane za EXTRASTAT.

- Council Regulation (EC) No 1172/95
- Commission Regulation (EC) No 1917/2000
 - ❖ Amended by Commission Regulation (EC) 179/2005

Od 2009 god MONSTAT primjenjuje Član 9. iz Commission Regulation (EC)No 1917/2000.

Podaci od januara 2009 god. obrađuju se po ovom principu, konačni podaci za 2008 god. koje možete videti u prilogu obrađeni su po istom principu kao i podaci za 2009 god. Zbog uporedivosti podatka nad podacima za 2007 god. uradjena je revizija.

Trgovinski sistemi

U statistici međunarodne robne trgovine postoje dva sistema trgovine pomoću kojih statistika prikuplja podatke: opšti i specijalni sistem trgovine. U okviru specijalnog sistema trgovine postoje dvije definicije: stroga definicija i ublažena definicija.

Opšti sistem trgovine koristi se u slučajevima kada se statistička teritorija zemlje poklapa s njenom ekonomskom teritorijom. Prema tome, opšti sistem trgovine predstavlja koncept koji kod uvoza obuhvata svu robu koja ulazi na ekonomsku teritoriju zemlje koja prikuplja podatke, sa izuzetkom robe koja je u tranzitu, a kad izvoza obuhvata svu robu koja napušta ekonomsku teritoriju zemlje koja prikuplja podatke, sa izuzetkom robe koja je u tranzitu.

Prema definiciji opšteg sistema trgovine postoje tri tipa uvoza:

- Uvoz strane robe (to je roba različita od robe koja se dobija posle spoljne prerade)
- Uvoz strane robe koje se dobija kao rezultat spoljne prerade
- Uvoz domaće robe u stanju u kome je predhodno izvezena

Po opštem sistemu trgovine, robe se izvozi iz:

- Slobodno cirkulirajuće područje, prostorije za unutrašnju preradu ili industrijske slobodne zone
- Prostorije za carinsko skladištenje

Sistem specijalne trgovine predstavlja koncept koji se koristi u slučajevima kada se statistička teritorija zemlje poklapa samo sa određenim dijelom njene ekonomske teritorije. Stroga definicija specijalnog sistema trgovine koristi se kada statistička teritorija obuhvata samo slobodno cirkulirajuće područje u okviru koga roba može biti raspoloživa bez carinskih ograničenja, to znači da je ona prošla carinski postupak i da se koristi za domaću upotrebu u cilju reprodukcije, široke potrošnje i investicije.

Izvoz obuhvata svu robu koja napušta slobodno cirkulirajuće područje zemlje koja prikuplja podatke.

Podjela na opšti i specijalni sistem se vrši prema carinskim postupcima. Carinski postupak je šifra carinskog postupka koji se sastoji od dvocifrene šifre traženog postupka i druge dvocifrene šifre predhodnog postupka iz Kodeksa šifara.

Monstat će ubuduće objavljivati spoljnotrgovinske podatke na osnovu specijalnog trgovinskog sistema trgovine. Od februara 2010 god. MONSTAT će objavljivati novi sadržaj saopštenja spoljnotrgovinske razmjene sa inostranstvom koja će omogućiti svim korisnicima analizu spoljnotrgovinskih podatka na višegodišnjem i mjesečnom nivou.

¹ Preliminarni podaci MONSTAT-a

Prema preliminarnim podacima Monstat-a i **specijalnom sistemu trgovine**, Crna Gora je u periodu januaru 2010. godine ostvarila ukupnu robnu razmjenu sa inostranstvom u iznosu od 87.47 miliona eura, od čega je izvoz iznosio 13.56 miliona eura, dok je uvoz iznosio 73.91 miliona eura. Pokrivenost robnog uvoza izvozom iznosila je 18.34%.

U mil.€

Period	Januar 2010 god.
Izvoz	13.56
Uvoz	73.91
Trgovinski bilans	-60.36
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	18.34

ROBNA RAZMJENA PO ZEMLJAMA I GRUPACIJAMA ZEMALJA **SPECIJALNOM SISTEMU TRGOVINE**

Spoljnotrgovinski promet Crne Gore po geografskim zonama pokazuje da je najveći promet ostvaren sa zemljama Evropske unije i potpisnicama CEFTA sporazuma.

Prema preliminarnim podacima Monstat-a i **specijalnom sistemu trgovine**, Crna Gora je u periodu januar 2010 godine ostvarila promet sa zemljama EU-27 u iznosu od 33.22 mil.€, od toga je izvoz iznosio 4.46 mil.€ dok je uvoz iznosio 28.76 mil.€.

Sa potpisnicama CEFTA sporazuma, ostvaruje promet u iznosu od 35.52 mil.€, od toga je izvoz 2.22 mil.€, dok je uvoz iznosio 33.30 mil.€.

Robna razmjena po zemljama po specijalnom sistemu trgovine

hilj.EUR

ZEMLJA	IZVOZ	% učešća	UVOZ	% učešća
UKUPNO	13,556.89	100.00	73,913.30	100.00%
UKUPNO EU	4,460.59	32.90%	28,765.14	38.92%
Austrija	215.88	1.59%	2,398.96	3.25%
Belgija			619.51	0.84%
Bugarska			278.88	0.38%
Češka			511.87	0.69%
Danska			25.10	0.03%
Estonija			19.06	0.03%
Finska			60.98	0.08%
Francuska	168.24	1.24%	1,697.88	2.30%
Grčka	862.03	6.36%	5,013.35	6.78%
Holandija	130.66	0.96%	1,777.57	2.40%
Irska	5.61	0.04%	45.33	0.06%
Italija	763.90	5.63%	3,385.57	4.58%
Kipar			572.87	0.78%
Letonija			10.76	0.01%
Litvanija				
Luksemburg			11.77	0.02%
Mađarska	68.73	0.51%	1,180.60	1.60%
Malta	66.99	0.49%		0.00%
Njemačka	93.90	0.69%	4,287.84	5.80%
Poljska	39.89	0.29%	613.51	0.83%
Portugalija			4.99	0.01%
Rumunija	311.70	2.30%	837.04	1.13%
Slovačka			749.92	1.01%
Slovenija	1,721.06	12.70%	3,329.45	4.50%
Španija			861.94	1.17%
Švedska			154.78	0.21%
Vel.Britanija	12.00	0.09%	315.61	0.43%
UKUPNO CEFTA	2,218.18	16.36%	33,305.53	45.06%
Albanija	473.25	3.49%	467.46	0.63%
BiH	839.94	6.20%	5,808.09	7.86%

Makedonija	33.15	0.24%	740.97	1.00%
Moldavija		0.00%		0.00%
Hrvatska	69.80	0.51%	5,117.12	6.92%
Srbija		0.00%	21,151.15	28.62%
UMNIK Kosovo	802.04	5.92%	20.74	0.03%
OSTALE ZEMLJE	6,878.12	50.74%	11,842.63	16.02%

Najveći izvoz roba ostvaren je u Sloveniju **12.70%** (1.72mil.€) od ukupnog izvoza u pomenutom periodu, zatim u Grčku **6.36%** (862.03 hilj.€) i u Italija **5.63%** (763.9 hilj.€).

Posmatrajući izvoz roba sa potpisnicama CEFTA sporazuma, najveći izvoz je ostvaren sa Srbijom **49.09%** (6.65 mil.€) ali važno je napomenuti da se od januara 2008. god. MONSTAT evidentira promet sa Srbijom bez Kosova, zatim BiH **6.20%** (839.94 hilj.€).

Najveći uvoz roba ostvaren je iz Grčke **6.78%** (5.01 mil.€), od ukupnog uvoza u pomenutom periodu, zatim iz Njemačke **5.80%** (4.29 mil.€), Italije 4.58% (3.38 mil.€)

Posmatrajući uvoz roba sa zemalja potpisnicama CEFTA sporazuma, najveći uvoz je ostvaren iz Srbije **28.62%**(21.15 mil.€), BiH **7.86%** (5.81 mil.€)

STRUKTURA IZVOZA I UVOZA PO GRUPAMA PROIZVODA SPECIJALNOM SISTEMU TRGOVINE

Na strukturu robnog izvoza na osnovu specijalnog sistema trgovine, bitno je uticao izvoz Aluminijuma i njegovih proizvoda, zatim Gvožđe i čelik, Piće i alkohol, kao i Proizvodi od gvožđa i čelika.

hilj.EUR

OPIS	Vrijednost Januar 2010	Učešće
Ukupan izvoz	13.556,89	100%
Aluminijum i proizvodi od aluminijuma	6.486.52	47.85
Gvožđe i čelik	882	6.51
Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije;bitumenozne materije; mineralni voskovi	865	6.38
Pića, alkoholi i sirće	636	4.70
Bakar I proizvodi od bakra	424	3.13
Drvo i proizvodi od drveta;drveni ugalj	345	2.55
Farmaceutski proizvodi	312	2.37
Proizvodi od gvožđa i čelika	315	2.33
Meso i drugi klanični proizvodi	292	2.16

Vodeći izvozni proizvod je Aluminijum i njegovi proizvodi, koji u ukupnom izvozu učestvuje sa 6.48 mil € (47.85%). Slijedi gvoždje i čelik 882 hilj.€ (6.51%).

Na strukturu robnog uvoza na osnovu specijalnog sistema trgovine, uticao je uvoz Mineralnih goriva, mineralnih ulja i proizvoda njihove destilacije, Vozila i Reaktori.

hilj.EUR

OPIS	Vrijednost Januar 2010	Učešće
Ukupan uvoz	73.913,30	100%
Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije;bitumenozne materije; mineralni voskovi	11.309,72	15.30
Vozila, osim željezničkih ili tramvajskih šinskih vozila i njihovi djelovi i pribor	4.675,76	6.33
Meso i drugi klanični proizvodi za jelo	4.513,25	6.11
Električne mašine i oprema i njihovi djelovi; aparati za snimanje i reprodukciju zvuka;televizijski aparati za	4.131,86	5.59

snimanje i reprodukciju slike i zvuk, djelovi i pribor za te proizvode		
Farmaceutski proizvodi	3.722,53	5.04
Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine i mehanički uređaji i njihovi djelovi	3.654,31	4.94
Neorganski hemijski proizvodi; organska ili neorganska jedinjenja plemenitih metala, metala rijetkih zemlji, radioaktivnih elemenata i izotopa	2.339,95	3.17
Mlijeko i proizvodi od mlijeka, živinska i ptičja jaja, prirodni med, jestivi proizvodi životinskog porijekla, nepomenuti niti obuhvaćeni na drugom mjestu	2.052,00	2.78

Vodeći uvozni proizvod na osnovu specijalnog sistema trgovine su Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenozne materije; mineralni voskovi 11.31 mil.€ (15.30%), Vozila, osim željezničkih ili tramvajskih šinskih vozila i njihovi djelovi i pribor 4.67 mil.€ (6.33%), Meso i drugi klanični proizvodi za jelo 4.51 mil.€ (6.11%)